

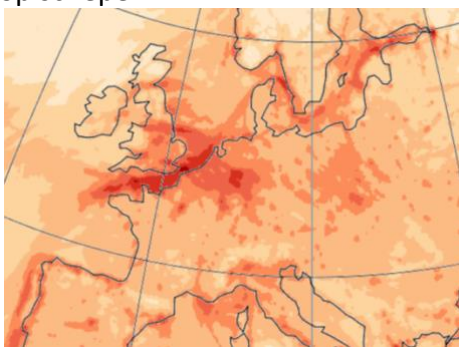
VERENIGING BEWONERS BINNENSTAD UTRECHT

SAMEN AAN DE SLAG VOOR DE WIJK

Standpunt Vereniging Bewoners Binnenstad Utrecht over Luchtverontreiniging naar aanleiding van de Beleidsnota Luchtkwaliteit 2025-2030.

1. Europa

Helaas hangt er boven Engeland, de Noordzee en Nederland een flinke hoeveelheid luchtverontreiniging. ¹ Mogelijk gerelateerd aan het verbranden van zware stookolie op schepen.

2. Luchtverontreiniging en gezondheid

In Nederland hebben ruim 1,2 miljoen een chronische longziekte². Ze leven 13 maanden korter als gevolg van luchtverontreiniging. Circa 3.000 mensen worden jaarlijks met benauwdheid opgenomen in een ziekenhuis³. Jaarlijks vallen er vroegtijdig 23.000 doden door slechte luchtkwaliteit.

De gezondheidskosten van luchtverontreiniging worden geschat op 18 miljard euro⁴

Luchtverontreiniging = longschade = hartschade = nierschade. Als de longcapaciteit afneemt moet het hart harder werken om de zuurstof rond te pompen. Dat verhoogt de bloeddruk, met oplopend risico op bloedproppen of hartaanvallen. Sterke medicijnen kunnen long en hart ondersteunen, maar deze veroorzaken chronische aantasting van de nieren.

¹ Bron: Copernicus

² Bron: longcijfers.nl

³ Bron: Longfonds

⁴ Bron: Pointer, 4 December 2024

3. Luchtverontreiniging in Utrechtse binnenstad

De luchtverontreiniging in Utrecht is in de laatste 20 jaar gestaag verbeterd. Maar de lucht in de Utrechtse Binnenstad voldoet al nergens aan de advieswaarden van de WHO ⁵ uit 2005 (de EU-grenswaarden). Intussen heeft de WHO in 2021 aanzienlijk aangescherpte advieswaarden aanbevolen, nu blijkt dat ook bij lagere concentraties gezondheidsschade optreedt. Die worden zeker nergens op korte termijn behaald. In oktober 2022 heeft de Europese Commissie aanbevolen de strengere normen te gaan hanteren richting 2030.

Jaargemiddelde concentraties luchtverontreinigende stoffen vergeleken met EU-grenswaarden en WHO-advieswaarden

Stof	Luchtvervuiling Utrecht 2022	EU-grenswaarden	WHO-advieswaarden 2021 (ons doel)
NO ₂	22,1 µg/m ³	20 µg/m ³	10 µg/m ³
PM _{2,5}	10,3 µg/m ³	10 µg/m ³	5 µg/m ³
PM ₁₀	18,3 µg/m ³	20 µg/m ³	15 µg/m ³

Bron: Beleidsnota luchtkwaliteit 2025-2030

De in de tabel weergegeven waarden voor Utrecht flatteren in die zin dat de wat minder slechte luchtkwaliteit in Leidsche Rijn deels compenseert voor de nog slechtere waarden in de binnenstad.

De NO₂ waarden in de binnenstad liggen tussen de 23 en 25.

De PM_{2,5} waarden in de binnenstad liggen tussen de 9 en de 12.

De PM₁₀ waarden in de binnenstad liggen tussen de 16 en de 21

Hieruit blijkt dat het niet makkelijk zal zijn de luchtkwaliteit in de binnenstad in 2030 wel goed te krijgen. De plaatjes uit de bijlage illustreren dit duidelijk.

Dit blijkt ook uit een andere indicator, de LKI. Deze Luchtkwaliteitsindicator⁶ geeft op tientallen dagen voor de binnenstad van Utrecht aan dat de luchtkwaliteit matig tot onvoldoende is. Het advies is dan om binnen te blijven en geen inspanningen te verrichten.

4. Maatregelen in de beleidsnota

Waar is dat Utrecht bij de luchtverontreiniging last heeft van factoren die maar deels in de eigen invloedsfeer liggen.

Verkeer is de grootste boosdoener bij luchtverontreiniging. Het is goed dat de gemeente tracht via milieuzones de uitstoot van verkeer te verlagen. Redelijkheid in de uitvoering moet daarbij een uitgangspunt zijn.

⁵ World Health Organization

⁶ Luchtmeetnet.nl

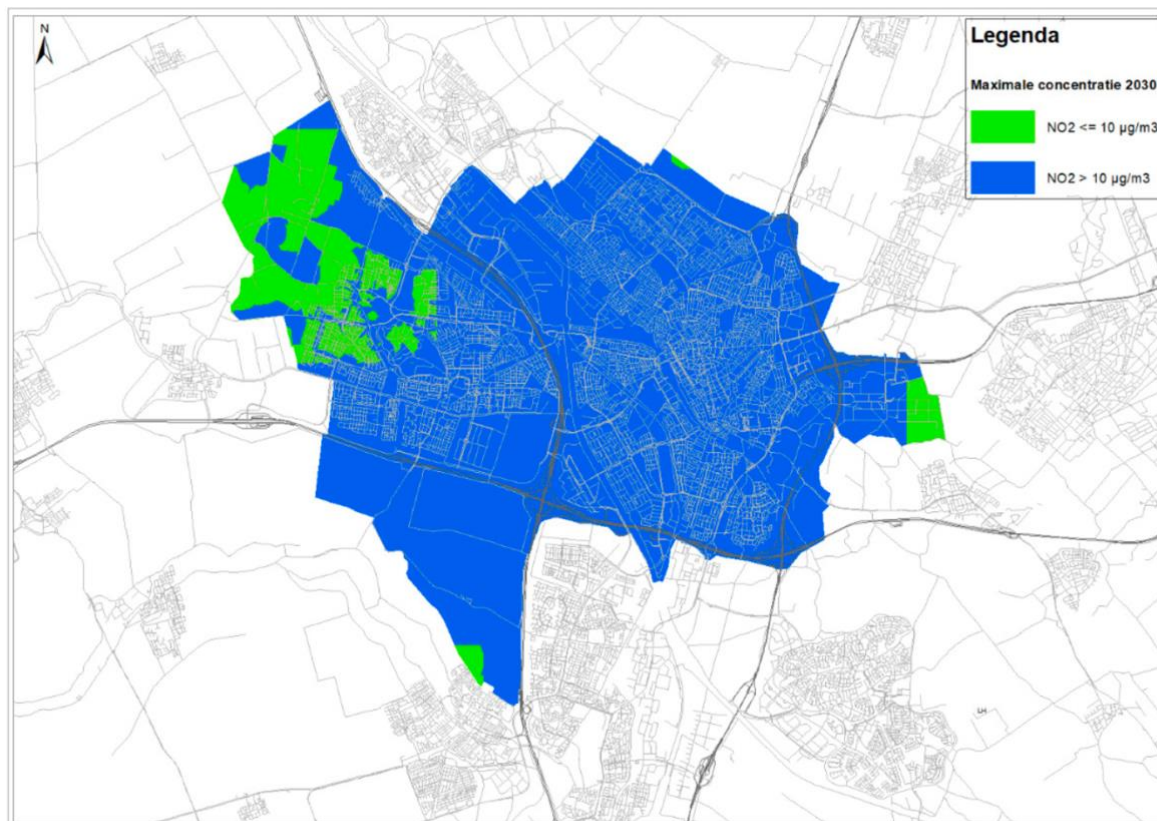
De vraag is wel of men ver genoeg gaat. Waarom zijn er niet veel meer elektrische bussen? Waarom is er geen kleinschalig elektrisch personenvervoer in de binnenstad zoals dat bestaat in andere landen? Waarom is niet al het distributieverkeer in de binnenstad gebundeld en elektrisch? Etc.

Een ander aandachtspunt is STOP&DROP. Gekoelde vrachtwagens moeten hun koeling tijdens het lossen aansluiten op vaste elektrische aansluitingen. Dit gebeurt nu nauwelijks. Die koelingen stoten veelal meer verontreiniging uit dan de vrachtwagens zelf. Optreden is gewenst.

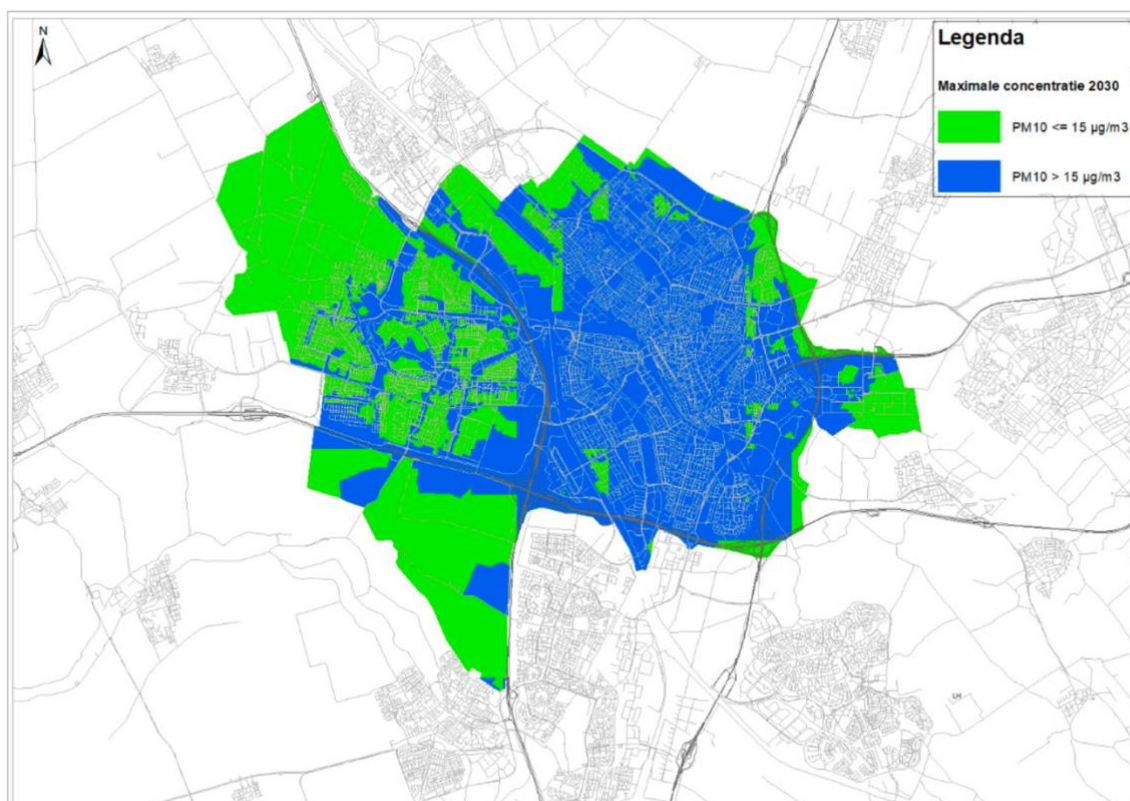
Namens de VBBU,

Frank van Eijkern
voorzitter

Bijlage: overschrijding van de WHO-waarden in Utrecht.

Figuur 4.1 Overschrijding WHO-advieswaarde-2021 voor jaargemiddelde concentratie voor stikstofdioxide (NO₂) in 2030 (blauw: concentratie groter dan 10 µg/m³, groen: concentratie lager dan 10 µg/m³)

Figuur 4.2 Overschrijding van WHO-advieswaarde-2021 voor jaargemiddelde concentratie voor fijnstof (PM_{10}) in 2030 (blauw: concentratie groter dan $15 \mu g/m^3$, groen: concentratie lager dan $15 \mu g/m^3$)